

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

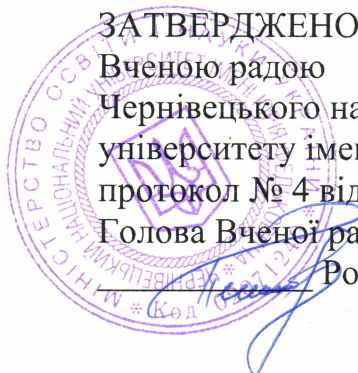
ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
протокол № 4 від 24.04.2023 р.

Голова Вченої ради

Роман ПЕТРИШИН



**КОНЦЕПЦІЯ
ГУМАНІТАРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
на 2023-2027 рр.**

УВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ректора Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича

від «24» квітня 2023 року № 148

Загальні положення

Концепція гуманітарної діяльності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича розроблена відповідно до Конвенції про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960), Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (1972), Конституції України (1996), Конвенції про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження (2005), Конвенції про права осіб з інвалідністю (2006), Законів України «Про вищу освіту» (2014), "Про освіту" (2017), Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні (2018), Стратегії національно-патріотичного виховання і Плану дій щодо її реалізації на 2020-2025 роки, Національної стратегії створення безбар'єрного простору (2023), Етичного кодексу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (2019), Стратегічного плану розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (2019), Статуту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (2022).

Гуманітарна діяльність університету спрямована на формування поглядів, переконань, ідеалів, традицій, професійної діяльності, задля формування світоглядної позиції та ціннісних орієнтирів молоді, передачі їй соціального досвіду, надбань попередніх поколінь, утвердження національної свідомості, визначення ціннісних орієнтирів, реалізації творчого потенціалу, ідентифікації функції національної ідеї та інтегруючої складової у загальноєвропейському соціумі.

Ідеалом виховання є гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально активна й національно свідомо людина наділена глибокою громадською відповідальністю, громадянським духом, здоровими інтелектуально-творчими, фізичними і духовними якостями, креативністю, родинними й патріотичними почуттями, працьовитістю, господарською кмітливістю, підприєємливістю й ініціативою.

Одна із основних складових концепції – національно-патріотичне виховання студентської молоді – громадян України.

Основою системи виховання в Україні є національна ідея. Національна ідея – це комплекс проблем теоретичного, світоглядного і практичного значення, найвищим виявом якого є розуміння основної політичної мети – всебічний розвиток української державності. Національна ідея асоціюється з національними інтересами, цінностями і самобутністю та покликана об'єднувати й консолідувати суспільний розвиток, спрямований на вироблення активної життєвої позиції молоді людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї держави. Національний характер виховання – формування людини як громадянина України незалежно від етнічної приналежності, віросповідання, соціального походження.

Концепція базується на філософсько-світоглядних засадах, що відповідають сучасним потребам українського суспільства. Україна живе у глобалізованому світі і прагне якнайшвидше стати повноцінним членом ЄС,

вона не може бути ізольованою від нього. Українська нація, яка має тисячолітню історію, багаті культуру, звичаї та традиції, сьогодні героїчно боронить кордони України, утверджує і плекає власну національну еліту, яка мобілізує український народ на реалізацію національної самоідентифікації та визначає майбутнє серед цивілізованих країн світу.

Нині, окрім традиційних, етнокультурних характеристик, українська нація має виховати в собі активні політичні й духовно-вольові якості, які б сприяли її процвітанню в майбутньому. Водночас глобалізований світ передбачає засвоєння надбань культури різних народів і загальнолюдських цінностей – гуманістичних ідеалів, екологічної культури, толерантності у взаєминах, обстоювання економічних інтересів та інформаційної безпеки, турботу про здоровий спосіб життя тощо. Національне виховання – це фундамент формування світогляду студентської молоді, на якому вибудовуються фахові знання та професійна відповідальність.

Мета і завдання

Основна мета – підготовка гармонійно розвиненої, суспільно активної особистості, професійного, творчого фахівця, який поєднує в собі високу духовність, моральну чистоту, професійну компетентність і фізичну досконалість.

Головним критерієм ефективності є рівень національної свідомості, навчально-наукової та суспільної активності, ступеня переростання виховання у самовиховання, гуманітаризація особистості.

Зазначена мета реалізується через систему таких **завдань**:

- забезпечення можливості реалізації конституційних прав і свобод кожним суб'єктом освітнього процесу;
- виховання правової культури: повага до Конституції, законодавства України, державної символіки, знання та дотримання законів;
- спрямованість на утвердження загальнолюдських моральних цінностей, цінностей освіти та самоосвіти, дотримання принципу освіти впродовж життя; розвиток і зміцнення фізичного, духовного та психічного здоров'я;
- формування ціннісного ставлення до українського народу, держави, історії; неухильне збереження і розвиток української мови як головного транслятора цінностей української культури і освіченості;
- сприяння гармонійному розвитку особистості і розкриттю її потенціалу в науковій, громадській, культурно-мистецькій, соціальній, спортивній та інших сферах університетського життя;
- утвердження та розвиток професійної етики стосунків, що ґрунтується на принципах корпоративної відповідальності та взаємоповаги, обміну досвідом і співпрацею;
- забезпечення широкого доступу університетської спільноти до заходів гуманітарного спрямування за допомогою корпоративної інформаційної мережі;

- вироблення екологічної культури молодій людині, розуміння необхідності гармонії її відносин з природою;
- забезпечення умов для реалізації особистості відповідно до її здібностей, суспільних та власних інтересів;
- забезпечення духовної тяглості поколінь, виховання поваги до батьків, старших, культури та історії;
- виховання духовної культури особистості та створення умов для вільного формування ним власної світоглядної позиції;
- прищеплення глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями індивідуальної свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю.

Основні принципи

Система виховання студентської молоді заснована на таких принципах:

- **демократизація** – розвиток різноманітних форм співробітництва, встановлення довіри між адміністрацією та органами студентського самоврядування, викладачами та здобувачами вищої освіти;
- **гуманізація** – пріоритет самореалізації особистості, створення умов для вияву її талантів, формування гуманної щирої особистості, людяної, милосердної;
- **ідентичність** – єдність національного й загальнолюдського. Національна спрямованість виховання, формування національної свідомості, любові до рідної землі і свого народу, прищеплення шанобливого ставлення до культурної спадщини з урахуванням визнання Університету (колишньої Резиденції митрополитів Буковини і Далмації) об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- **студентоцентризм** – впровадження особистісно-орієнтованої технології навчання, задля забезпечення всебічного розвитку особистості, врахування його індивідуальних особливостей, здібностей, інтересів, потреб, можливостей, індивідуального профілю компетенцій;
- **культуровідповідність** – органічний зв'язок з історією народу, мовою, культурними традиціями, народним мистецтвом, ремеслами і промислами, забезпечення духовної єдності, наступності та спадкоємності поколінь;
- **природовідповідність** – врахування багатогранної і цілісної природи людини, вікових й індивідуальних якостей, її психологічних, національних і релігійних особливостей;
- **безперервність** – досягнення цілісності і наступності у вихованні впродовж життя, у неподільності навчання і виховання заради формування всебічно розвиненої особистості;
- **активність, самодіяльність і творча ініціатива** – поєднання педагогічного досвіду з ініціативою та самодіяльністю здобувачів вищої освіти;

- **диференціація та індивідуалізація** – врахування рівнів фізичного, психічного, соціального, духовного, інтелектуального розвитку особистості, стимулювання активності, розкриття творчої індивідуальності кожного;
- **принцип комплексності** – єдність педагогічних вимог ЗВО, громадських організацій, родини.

Основні напрями

Національно-патріотичний:

- збереження національного обличчя в умовах глобалізації суспільства;
- формування культури здорового і безпечного способу життя здобувачів вищої освіти;
- підготовка національно-свідомої інтелігенції, збереження інтелектуального генофонду української нації;
- вироблення чіткої громадянської позиції, прищеплення молоді віри у верховенство закону і права – єдиної гарантії свободи;
- формування позитивного образу України та повага до Alma mater, дотримання і розвиток демократичних та академічних традицій одного із найстаріших класичних університетів України;
- культивування кращих рис української ментальності (толерантності, патріотизму, працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.);
- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, звичаїв та традицій;
- сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації особистості, організація їх свідомої та цілеспрямованої діяльності;
- формування у суспільній свідомості здорового способу життя, пропагування соціально активної, фізично здорової та духовно багатой особистості;
- створення сприятливих умов з метою виявлення потенційних лідерів, організаторів та ефективного розвитку студентського самоврядування;
- забезпечення високого рівня професійності та вихованості молодой людини.

Інтелектуальний:

- засвоєння системи знань, спроектованої з освітніх програм, в яких закладено смислові елементи суспільного досвіду;
- розвиток пізнавального інтересу, творчої активності, мислення, раціональної організації навчання;
- формування критичного мислення, здатності усвідомлювати та відстоювати власну позицію;
- готовність до застосування знань та умінь в практичній діяльності;
- формування особистісного світогляду.

Громадянсько-правовий:

- прищеплення поваги до прав та свобод людини та громадянина;
- виховання поваги до Конституції та законів України, державних символів (Герба, Прапора, Гімну);
- засвоєння основ державного, трудового, цивільного, сімейного та кримінального права;
- формування усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю;
- становлення етики міжнаціональних стосунків;
- формування основ загальнолюдської моралі: порядності, тактовності, співчуття, милосердя, доброти, чесності, гуманності, толерантності та інших добродієвостей.

Культурно – мистецький та художньо-естетичний:

- створення середовища популяризації та трансляції найкращих зразків національної культури та культурно-духовної спадщини в Університеті
- забезпечення можливостей для реалізації творчого потенціалу кожного члена університетської спільноти;
- формування системи знань про світову культурну і мистецьку спадщину людства з урахуванням визнання Університету (колишньої Резиденції митрополитів Буковини і Далмації) об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності.

Превентивної діяльності та соціально-психологічної підтримки:

- формування правової свідомості на основі правових знань, уявлень, переконань, почуття законності, правомірності шляхів її реалізації, справедливості, активної протидії порушникам законів;
- підвищення рівня правової культури;
- формування здорового способу життя, попередження асоціальних проявів;
- профілактика вживання наркогенних речовин;
- розбудова психологічно безпечного освітнього середовища;
- профілактика емоційного, фізичного, економічного, сексуального насильства, зокрема кібербулінгу;
- запровадження чіткої і зрозумілої системи розгляду та вирішення етичних конфліктів, що виникають в університетському середовищі;
- забезпечення умов для розвитку і зміцнення психічного здоров'я особистості.

Екологічний:

- формування екологічної культури на основі поєднання провідних ідей, основних наукових понять та фактів, на базі яких здійснюється оптимальне функціонування системи "людина – суспільство – біосфера – техносфера";
- оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування;
- виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство;
- формування основ глобального мислення;
- виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

Фізичного виховання та утвердження здорового способу життя:

- формування знань про роль фізичної культури в житті людини та культуру здорового і безпечного способу життя;
- фізичне, духовне та психічне загартування;
- виховання відповідального ставлення до розуміння та усвідомлення значення здорового способу життя для майбутнього нації, відбудови та утвердження держави у повоєнний час;
- створення умов для активного відпочинку;
- протидія та запобігання негативним явищам в молодіжному середовищі.

Гендерної рівності:

- реалізація принципу рівних прав і можливостей для жінок і чоловіків у системі освіти;
- розвиток гендерної компетентності і чутливості всіх суб'єктів освітнього процесу;
- деконструкція гендерних стереотипів, що існують у суспільстві і обмежують індивідів у професійному і особистісному розвитку;
- створення в системі освіти умов для самореалізації особистості та можливості поєднувати трудову та навчальну діяльність із сімейними обов'язками всіх суб'єктів освітнього процесу;
- підвищення якості і ефективного використання людського капіталу.

Волонтерський:

- надання волонтерської допомоги з метою підтримки соціально незахищених студентів та їх родин, які потребують соціальної реабілітації;
- здійснення патронату за особами з інвалідністю, самотніми, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги;
- надання допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів;

- надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків воєнних дій, надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру, соціальних конфліктів;
- надання волонтерської допомоги Збройним силам України, іншим військовим формуванням, внутрішньо переміщеним особам.

Зовнішніх і внутрішніх комунікацій в Університеті:

Забезпечення функціонування системи комунікацій та ефективне позиціонування Університету у внутрішньому (університетському) і зовнішньому (національному й міжнародному) інформаційному просторі з метою формування спільної організаційної ідентичності, позитивного іміджу, бренду і репутації Університету.

- формування виразного автентичного образу та створення позитивного іміджу Університету;
- якісне позиціонування Університету, як єдиного в Україні і одного із семи у світі об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- створення системи прямих та зворотних інформаційних зв'язків задля формування довірливих відносин зі споживачами освітніх послуг;
- підвищення корпоративної репутації шляхом отримання позитивної оцінки якості освітніх послуг у середовищі зацікавлених осіб;
- розбудова системи зв'язків із зацікавленими сторонами з метою підвищення попиту на освітні послуги;
- впровадження інноваційних змін в освітній процес в галузі комунікаційних відносин зі здобувачами вищої освіти;
- здійснення ефективного антикризового регулювання, пов'язаного із впливом збурень зовнішнього конкурентного середовища.

Організаційною структурою є сукупність об'єктів освітнього процесу, з чітким визначенням організаторів, конкретних виконавців, об'єктів виховання, визначено критерії і форми роботи щодо кожного об'єкта, із зазначенням функціональних обов'язків.

Організаційно-методичне забезпечення гуманітарної діяльності в Університеті здійснюють:

- Ректорат – організатор освітньої, наукової та гуманітарної діяльності;
- Проректор з науково-педагогічної роботи з питань навчально-виховного процесу;
- Рада з гуманітарної освіти і виховання – дорадчий орган;
- Керівники управлінських структур університету (директори/декани інститутів/факультетів, їх заступники з навчально-виховної роботи, адміністрація наукової бібліотеки та студмістечка, керівники відповідних структурних підрозділів);
- Студентський парламент – орган студентського самоврядування;
- Первинна профспілкова організація студентів;
- Куратори академічних груп;

- Відділ з виховної роботи та гуманітарної освіти;
- Центр культури та дозвілля студентів;
- Соціально-психологічний центр;
- Наукова бібліотека;
- Керівники студентських клубів та громадських об'єднань студентів;
- Волонтерський штаб університету.